

Transparant inspecteren

Jan Boer, landelijk projectleider bouw van de Inspectie SZW (de vroegere Arbeidsinspectie), is met pensioen gegaan. Boer heeft in belangrijke mate bijgedragen aan het beleid van de inspectiedienst en daarmee ook aan de ontwikkelingen op het gebied van vallen van hoogte. Een afscheidsinterview.

In 1977 begon Jan Boer als inspecteur bij de toenmalige Arbeidsinspectie. Door zijn opleidingen werktuigbouwkunde, bedrijfskunde en sociologie was hij breed inzetbaar binnen de dienst en dat was in die eerste periode ook het geval. Behalve in de bouw voerde hij inspecties uit in de metaalindustrie en de nutsbedrijven. Hij besloot zich te specialiseren in de bouw: "De mentaliteit die in de bouw heerst, sprak me het meest aan. De bouw is een dynamische branche en de mensen die in deze branche werkzaam zijn, zijn doorgaans heel direct en open;

je weet wat je aan elkaar hebt en dat werkt het prettigst." Al snel werd hij landelijk projectleider bouw en bepaalde hij mede het inspectiebeleid dat in de loop der jaren is ontwikkeld.

Regelgeving

In Boers begintijd (begin jaren '80) kwam, naast de aandacht voor het veilig werken, de aandacht voor de gezondheid van de werknemer op.

Onder invloed van Europese regelgeving op dit gebied werd de Arboret ontwikkeld en werd Stichting Arboret in het leven geroepen. "Elke lidstaat heeft de vrijheid van Europese richtlijnen op de eigen manier in te vullen. In Nederland is de ontwikkeling in de loop der jaren geweest dat zoveel mogelijk aan de werkgevers en werknemers wordt overgelaten. Op zichzelf sta ik daar achter, maar ik denk dat momenteel in Nederland meer invulling kan worden gegeven aan de coördinatieverplichting. De inspectiedruk blijft essentieel. Het gevaar bestaat immers altijd dat bedrijven uit commerciële overwegingen in de verleiding komen om het wat minder nauw te nemen met de veiligheidsmaatregelen."

Jan Boer, landelijk projectleider bouw Inspectie SZW, gaat met pensioen.

Boer signaleert dat de Arboret in sommige gevallen ongewenste effecten heeft. "Hoofdaannemers ontwikkelen zich steeds meer tot projectmanagers. Zij huren onderaannemers in, die als werkgever aansprakelijk zijn voor de veiligheid van hun werknemers. De verantwoordelijkheid voor de veiligheid op de bouwplaats wordt op deze manier in veel gevallen dus uitbesteed aan bedrijven die wel van goede wil zijn, en ook wel over de nodige kennis en kunde beschikken, maar die eenvoudigweg teveel aan hun hoofd hebben. Bovendien is de

hoofdaannemer wel degene die de bouwplaats inricht en bijvoorbeeld de steigers laat plaatsen. Als dat echter niet op de juiste manier gebeurt, dan wordt niet de hoofdaannemer, maar de onderaannemer die van de steiger gebruik maakt als verantwoordelijke werkgever beboet. De hoofdaannemer ontloopt zo vaak de dans."

Inspecties

Jan Boer heeft er in de loop der jaren voor geijverd om in samenwerking met de branche te komen tot een zo veilig en gezond mogelijke bouwplaats. "Ik vind het

belangrijk dat de Inspectie SZW in gesprek gaat met de markt. Daarom maken we onze inspectiepunten vooraf bekend via de pers en middels gesprekken met de brancheorganisaties. Ook overleggen we met de brancheorganisaties hoe in de praktijk invulling kan worden gegeven aan de regelgeving. Dat lag af en toe gevoelig, maar men is ook binnen het Ministerie ervan overtuigd dat met deze werkmethode het meest effectief wordt gewerkt aan veiligheid en gezondheid in de bouw."

Hoe zijn de inspecties georganiseerd? "Twee keer per jaar worden de zogeheten 'flitscontroles' uitgevoerd, waarbij onverwacht op een mix aan aandachtspunten controles wor-

den uitgevoerd. Daarnaast worden landelijk de doorlopende controles uitgevoerd, deze zijn algemeen ingericht en hebben daarnaast ook een bepaald thema. Momenteel is dat de fysieke belasting. Er loopt momenteel een landelijke campagne waarbij vijf branches (waaronder die voor metalen daken en gevels) actief zullen worden gecontroleerd op overtredingen op het gebied van fysieke belasting. Er is met de betreffende brancheorganisaties intensief overleg gevoerd, per 1 september zijn overtredingen op dit gebied direct beboetbaar." Zie voor meer informatie over deze inspecties het artikel 'Overtredingen fysieke belasting per 1 september 2012 beboetbaar' in *Roofs 7-2012*.

Daarnaast hebben we de campagne 'Bedrijven in beeld'. De bedrijven die minder goed presteren op het gebied van veilig en gezond werken plaatsen we op een 'zwarte lijst'. Deze bedrijven zullen we vaker inspecteren en zelfs hinderlijk volgen. Ook hierover zijn wij overigens open naar de betreffende bedrijven. Het betreft een dynamische lijst. Op die lijst staan 120 bouwbedrijven. Wanneer een bedrijf van de lijst wordt gehaald omdat de zaken in orde zijn, wordt een ander bedrijf toegevoegd, er is namelijk ook een 'reservelijst' van bouwbedrijven.

Ook inspecteert men periodiek opdrachtgevers op de invulling van hun verplichting te zorgen voor een veilige werkplek. Achtereenvolgens richt men zich op woningcorporaties, de Rijksgebouwendienst en gemeenten. Overigens worden de ongevalanalyses van ernstige ongevallen verzameld in de database Storybuilder. Deze is openbaar te raadplegen door de downloadapplicatie te installeren van de website van het Ministerie van SZW, www.storybuilder.eu.

De Arbeidsinspectie is dit jaar opgegaan in Inspectie SZW, waarin drie inspectiediensten van het Ministerie SZW zijn samengevoegd. Dit heeft nog niet tot grote veranderingen geleid, maar Boer stelt dat de toekomst moet uitwijzen hoe de samenvoeging uitpakt. "De bedoeling van de samenvoeging is dat bedrijven zo min mogelijk inspectiediensten over de vloer krijgen en daar sta ik ook achter," zegt hij. "Het risico is echter wel dat de inspecteurs in de toekomst niet meer beschikken over de specifieke kennis, maar van alles een beetje weten. Als je een steiger inspecteert, moet je wel iets weten over hoe een steiger wordt opgebouwd. Die kennis moet wel aanwezig blijven bij de betreffende inspecteur."

Foto: Jan Boer Natuurfotografie.

Opvolging

Jan Boer vertelt content te zijn met de manier waarop hij afscheid heeft mogen nemen en met zijn opvolging. Op 23 mei werd de afscheidsreceptie gehouden aansluitend op een bijeenkomst van de Inspectie SZW in het Bouw & Infra Park te Harderwijk. In de periode daarvoor heeft Boer al geleidelijk zijn taken overgedragen aan Leo de Jong, met wie hij al lange tijd samenwerkte. Boer: "Dat vond ik een moeilijk proces, zeker toen ik merkte dat ik het rustig begon te krijgen. Maar het is een fijn idee dat mijn werkzaamheden op een goede manier zijn overgedragen. Ik heb er alle vertrouwen in dat Leo de Jong het beleid op een goede manier zal voortzetten. Hij staat het beleid voor dat we in de achterliggende jaren hebben ontwikkeld."

Zelf heeft hij zich sinds zijn pensionering nog geen moment verveeld. "Ik heb nu meer tijd voor mijn kleinkinderen en mijn hobby's: fietsen en natuurfotografie." Boer is inmiddels lid van drie fotoclubs. Direct na zijn pensionering ging hij met een aantal fotografen op fotoreis naar IJsland. Hij publiceert zijn foto's op de website www.jrboer.nl. Ook heeft hij nog een aantal bestuursfuncties en treedt hij voorlopig nog op als eindredacteur van een aantal publicaties van Kluwer.

Wat betreft veilig en gezond werken op het dak, is Boer van mening dat er de afgelopen jaren veel stappen zijn gezet, maar dat het nog veel beter kan. "We zitten al jaren op een aantal van rond de 1200 ongevallen per jaar, waarbij jaarlijks rond de 25 doden vallen. We halen wel resultaten bij de grote bedrijven, maar er komen door de economische omstandigheden veel kleinere bedrijven bij, en dit is een groep waarbij het vaak nog mis gaat. Er is een groot aantal hulpmiddelen beschikbaar om veilig en gezond te werken, maar in veel gevallen worden die toch nog niet gebruikt. De grootste winst is m.i. te halen in het veranderen van het gedrag en de cultuur en dit ook op een structurele manier te onderhouden via de opleidingen en gedragscampagnes. Dat blijft naast inspectiedruk een bittere noodzaak." ■